

Telefon št. 30-40

VOJNI INVALID

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega
25. v mesecu. Posu-
mezna šte. 1 Din.
— Naročnina meseč-
no 1 Din. — Roke-
pisi se ne vračajo.
— Nefrankirana pi-
sma se ne sprejema-
jo. — Uredništvo in
upravnništvo v Ljub-
ljani, št. Peterska
vojašnica.
Telefon šte. 30-40.

Invalidska organizacija in invalidsko vprašanje

Položaj vojnih žrtev na koncu vojne ni bil rožnat, zato je sam od sebe narekoval združitev v lastno organizacijo. Vojne žrtve so začele skupno terjati svoje pravice in so jih le počasi dobivale, ker so bile težko dosegljive. Polagoma pa so začele že pridobljene pravice zopet padati tako, da je bil boj vedno hujši. Vse to vprašanje vseskozi vodi še danes naša invalidska organizacija. Razumljivo je, če pogledamo našo zaščito, da ima zelo težko in nevhvaležno delo.

Izvojevati je bilo treba najprvo invalidski zakon. Začasne uredbe so v vsaki pokrajini drugače in popolnoma neenako urejevale vprašanje. Šele leta 1921 se nam je posrečilo dobiti prvi enotni invalidski zakon, ki je bil skoro najboljši izmed vseh kar smo jih imeli.

Ce se spominjamo nazaj na borbo, vidimo, da je invalidska organizacija največ storila za invalidsko zaščito. Prinašala je predloge in resolucije in tudi dejansko s svojimi delegati in celokupnim članstvom pritiskala na pravično rešitev. Predlogi so bili izraz celotnih naših vrst in so bili taki, da jih državna uprava ni mogla v celoti sprejeti. Odklanjali so veliko predlogov češ, da niso izvedljivi. Pozneje je organizacija zbrala konkretne podatke, na kakšni podlagi je to ali ono izvedljivo in kako bi se dalo rešiti?

Kljub temu pa je bilo le malo sprejetega. Razlogi so bili pač taki, da se je vsled splošne gospodarske redukcije začelo najprvo in v največji meri štediti pri vojnih žrtvah. Na podlagi 70 milijonov se pač ne da invalidskega vprašanja tako rešiti kot na podlagi 300 milijonov.

Kaj je vse organizacija storila za invalidski zakon?

Izdelovala je skupno z g. ministrom socialne politike načrte in ko le ni bilo še zakona, je sklicala invalide, delala proteste in mitinge, napravila protestno demonstracijo celo v parlamentu, postavila odbor stotine itd.

Kljub vsemu temu smo dobili leta 1925 zopet nov zakon, ki je bil že slab, šil od prvega.

Začela se je zopet borba organizacije, katera pa je morala biti najprej izpodbita s tem, da je organizacija dobila komisariat, da ni imela več svojega glasu, potem pa je prišel invalidski zakon iz leta 1929, ki je najslabši in katerega imamo sedaj. Invalidska organizacija se je morala najprvo zopet osamosvojiti, da je mogla priboriti sedanje male izpremembe invalidskega zakona. Ali kaj, sedaj je baš neugoden čas vsled slabih finančnih in gospodarskih razmer. Da smo sploh mogli v tem času kaj doseči, je zopet največ napravila naša organizacija.

Nikakor pa ni invalidska organizacija še vsega potrebnega priborila. Invalidski zakon je še kljub popravku skrajno slab in ga bo treba še mnogo popraviti ako se bo hotelo vojne žrtve res pravično zaščititi. Organizacija ima svoje stvarno utemeljene predloge, ki so izvedljivi, samo dobre volje je treba. Poklicani bodo morali vsakako še nadalje poslušati našo organizacijo ako hočejo, da bo invalidsko vprašanje zares pravično rešeno.

Poleg borbe za invalidski zakon pa ima organizacija opraviti z različnimi drugimi za invalide važnimi in koristnimi posli.

Bori se za vpostavitve in izpopolnitve invalidskih zavodov, dela vloge in pritožbe za svoje člane in jih celo z denarnimi podporami podpira. Posre-

duje za koncesije, službe in je sploh v vseh osebnih zadevah njihov tolmač in posredovalec.

Iz vsega obrazloženega se vidi kakšno vlogo ima organizacija za naše vojne žrtve. Brez organizacije bi ne bilo invalidskega vprašanja in bi mogoče že ne bilo nobenih vojnih žrtev.

Kakšne odnose morajo toraj imeti naše vojne žrtve do svojega lastnega udruženja, do organizacije, katere delo in trud smo obrazložili?

Vsi brez izjeme morajo stati v njenih vrstah kot redni člani ker s tem pomagajo svojemu lastnemu vprašanju. Podpirati je treba organizacijo s članarino, da se more vzdržati.

Dvajset let po Verdunu

(Nočna prisega bojevnikov na višini Douaumonta).

Bilo je pred 20. leti, v letih strahote in razdejanja, ko je sto in sto tisoč življenj obležalo na bojišču pri Verdunu.

V spomin so se v nedeljo zvečer, 12. julija 1936, zbrali na višinah Douaumonta odposlanci bojevnikov mnogih dežel, ki so bile udeležene v svetovni vojni. Iz Ljubljane predsednik Udruženja vojnih invalidov tov. Matko Štefe.

Zbrali so se, da za dvajsetletnico strašne morije zakličejo vsemu svetu vsemu narodom, da naj ščitijo svetovni mir.

Iz Francoske je prišlo 20.000 bojevnikov. Inozemskih odposlancev je bilo nad 10.000. V prvih vrstah inozemskih odposlancev-bojevnikov je stala Nemčija s 500 bojevniki, ki jih je vodil stotnik pl. Brandis, ki je v svetovni vojni, v bitki pri Verdunu, naskakoval Douaumont.

Bil je to simbol nemških in francoskih bojevnikov, ki so krvaveli pred Verdunom, da kaj takega več ne sme biti in da ne sme biti več vojne in simbol bratstva ter skupnosti vseh ljudi, ki so dobre volje.

V Parizu so prižgali večni plamen na grobu Neznane junaka. In ta plamen se bo nesel do Douaumonta, katerega ponese invalid.

Francozi so izkazali posebno pazljivost nemškemu bojevniku. Ker »kaj bi bil Verdun brez Nemcev,« je rekel pred nekaj dnevi nek govornik v Parizu, ko se je proslavljalo o proslavi 20 letnice Verduna.

Med tem, ko so francoski bojevnik korakali po »sveti cesti«, se je bližal poseben vlak s 500 nemškimi verdunskimi bojevniki. Kratko po 16. uri v nedeljo, je privozil vlak na postajo. Sprejeli so jih vodje francoskih bojevnikov.

Ko so nemški bojevniki štiristopno zapuščali kolodvor, z zastavami v prvih vrstah, so bili od francoskega ljudstva in od italijanskih bojevnikov, ki so nekaj minut prej dospeli, prav pristržno pozdravljani in obsuti z rožami in venci.

Ko je začel razprostrirati mrak svoj plašč čez vrhove Verduna, se je začela božja pot na Douaumont. Povorka je šla skozi mesto Verdun, živahno pozdravljana, mimo vojaškega verdunskega pokopališča na višini Tannes in k pokopališču douaumontskemu.

Pohod preko bojnih poljan.

In začela se je pretresljiva, molčeča povorka preko bojnih poljan Verduna. Nastala je noč. Nobena beseda ne moti tišine, ki počiva nad milijon grobovi

Ne smejo biti pa taki člani, da bi samo deloma in to takrat podprli organizacijo, kadar jo rabijo.

Dostikrat se opaža, da kdo vlaga različne vloge in pritožbe toliko časa, da vse skupaj zavoji, ker se ne spozna, to pa samo radi tega, da bi se ognil rednemu organiziranju. Ko mu pa teče voda v grlo, takrat pa pride šele k organizaciji, češ, sedaj me pa reši. Če pa še nič ne doseže, potem pa čez organizacijo kritizira. Ali more kdo čez organizacijo, ki ima za seboj toliko dela prizadevanja in koristi, kaj reči? Poskusimo organizacijo razdreti potem bomo pa videli, kam bomo prišli?

Zato se oklenite organizacije, da bomo izvojevali svoje začetne cilje in vsem skupaj vendar toliko zaželeno boljše bodočnost.

Francozov in Nemcev. V prvi vrsti, štiristopno, so korakali Nemci. Za njimi Francozi, kmetje, obrtniki, delavci, nižji uslužbenci, simbol neznanih bojevnikov.

Ceremonije so se izvrševale v žarkih plamena, kot elementa očiščenja in jasnosti.

Korakale so delegacije bojevnikov s svojimi zastavami: Angleži, Italijani, Portugalci, Danci, Amerikanci, Grki, Rusi, Rumuni, Čehi, Jugoslovani.

Naenkrat zagori na višini Douaumonta reflektor in razlije bleščečo svetlobo po dolgem belem poslopju — cerkvi kosti in po obširnem prostoru z grobovi posejanem.

Preko ene ure je trajala povorka po vijugasti cesti. Molče so korakale množice bojevnikov mimo razvalin vasi Fleury, poslednja točka, do katere so zmagovalno prodrli Nemci preko Vauxa in Douaumonta in kjer so se vršile najstrašnejše borbe. Na desno v daljavi so se zdajci zasvetili v svetlobi reflektorja, valovi hribov. Znamenita trdnjava Vaux je bila razsvetljena. Takoj nato se je v reflektorski svetlobi pokazala trdnjava Douaumont.

Ob 22. uri je povorka prispela do pokopališča douaumontskega. Na višini cerkve kosti je blestela svetloba reflektorja in nežno padala v dolino na polje grobov. Sredi polja je bil viden široki pas, ki je bil določen za druge evropske delegacije bojevnikov. Francoski bojevniki so se razvrstili na obeh straneh. Pred vsakim grobom je stal mož. Vsak grob je imel enak bel križ. Vsak grob je imel edini kras — rdeče rože. Med zvoki Bachsčevih melodij iz Johannispasiona, ki so zveneli v tiho noč, je nemška delegacija korakala na bojno polje. Nemški delegaciji je bilo, kot junaškemu nasprotniku, odrejeno častno mesto sredi širokega pasu, neposredno pred stolpom. Visoko je plapolala v vetru zastava s kljukastim križem. Pred pročeljem so vihrale zastave ostalih delegacij bojevnikov in javljale, iz katerih dežel in držav so navzoči.

Nočna prisega na grobovih padlih.

Melodije Beethovnov »Eroice«, nje ne krasne, svečane melodije, so plavale nad glavami bojevnikov, se dotikale src, poljubljale grobove milijonov in v grobovih počivajoče zazibale v prižnjanju slave in časti.

Strel iz topa je zagrmel skozi tiho noč.

Reflektor in vse luči so ugasnile.

Minuta molka je zavladovala, minuta molka, posvečena mrtvim.

Iz daljave zdajci zadoni glas trombe, ki je ukazal:

»Prižgite luči!«

Tam na oglu ogromnega pokopališča se je ta signal ponovil.

Drugi topovski strel.

Reflektor je zažarel in njegova svetloba je zopet objela vso množico bojevnikov, ki so prisegali za mir, ki se je glasila:

»Vsi, ki leže tukaj in povsod drugod na vseh bojiščih, naj bodo živim v spomin in naj bo živim v dokaz, da mora vladati na zemlji mir. Ker bi bil velik zločin, če dopustite, da se ta mir prekrši in krši, prisegamo mi vsi, da bomo mir, za katerega so žrtvovani milijoni, ohranili in utrdili.«

Iz tisoč in tisoč grl je zazvenelo gromko, odločno in samozavestno:

»Prisegamo. Mir mora biti!«

Med tem, ko so francoski bojevnik na sleherni grob, ob katerem je vsak stal, položili rožo, sta dva nemška verdunska bojevnik položila ob pročelju cerkve pred gorečo bakljo lovorjev venec, okrašen s trakom, na katerem je bil kljukasti križ. Baklja je bila prižgana z ognjem, ki ga je prinesel v Verdun težek invalid z groba neznane vojak iz Pariza. Nato so korakali nemški bojevnik po stopnicah k cerkvi kosti, katere razsvetljen oltar so pozdravljali mimo defilirajoči z dvignjenimi rokami. S tem so pozdravili neznane bojevnik, katerih kosti so shranjene v ogromnih shrambah in s tem so pozdravili vse mrtve bojevnik svetovne vojne.

S tem je bila končana manifestacija in demonstracija za mir.

V imenu Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov Slovenije, je bil, kakor že rečeno, navzoč predsednik ljubljanskega Oblastnega odbora, tovariš Matko Štefe.

V ponedeljek popoldan so bili v Verdunu deset tisoči bojevnikov prisotni še svojevrstni proslavi.

Pripeljal se je francoski vojaški vlak. Pri krmilu vagonov in lokomotiv so stali vojaki v čeladah. Vagoni so bili zasedeni od nemških bojevnikov. Vlak je peljal po cesti trdnjave Verdun v tihi proslavi k znamenitemu spomeniku sredi mesta pri mostu reke Maas. Visoko je plapolala s prvega vagona v vetru zastava. Pred plapojočo zastavo so se odkrivala glave. Vojaško so odzdravljali bojevnik z vlaka. Pri spomeniku se je vlak ustavil. Rezko povelje zazveni. Stari verdunski bojevnik-oficir je poveljeval. Nemci so stali četrstopno kakor zid. Nato so korakali s strumntm korakom k spomeniku. Razvrstili so se ob njem, zastava pred četo. V širokem polkrogu so stali francoski bojevnik, ob spomeniku pa francoski general in višji oficirji.

Počasi je stopil stotnik pl. Brandis na stopnice pred spomenik. Položil je lovorjev venec pred spomenik. Roke nemških bojevnikov so se dvignile v pozdrav, vse glave so se odkrile. Minuta globokega molka. Tiho se je nato oglasila pesem bojevnikov, ki so zapeli pesem: »Der gute Kamerad« (Dober tovariš). Zastava se je poklonila.

Zopet kratka, ostra povelja.

In Nemci so odkorakali.

Ali zdaj so stopili k njim francoski bojevnik od vseh strani. Z rosnimi očmi so stresali roke nemškemu bojevniku.

Ta dogodek ni bil v programu. Ali vzbudil je v Verdunu ogromen vtis.

To je bil očividni dokaz, da mora biti ohranjen mir, dokaz razumevanja in prijateljstva med francoskim in nem-

Najlepša manifestacija bivših bojevnikov celega sveta

Kakor že poročamo v posebnem članku o 20 letnici Verduna, naj omenimo še sledeče:

Bivši bojevniki celega sveta so se zbrali 12. in 13. julija 1936 v Verdunu, na pokopališču, kjer je tisoče in tisoče grobov in belih križev nepregledna vrsta, da tukaj, na grobovih padlih kriknemo svetu krik o miru in bratstvu.

Mir, ki je plačan z nad 30 milijoni vojnih žrtev, ki so padli v krvavi epopeji svetovne vojne, mora biti za vedno ohranjen. To je zadnji apel starih generacij mladim pokolenjem, da odprejo oči in ne zapadejo željam in nameram, ki jih pripravlja svetovni kapitalizem in težka vojna industrija.

Stotisoči grobov vseh narodnosti, uvrščenih eden poleg drugega na strašnem svetovnem bojišču poleg francoskega mesta Verduna. In k tem 100.000 grobom je prišlo 100.000 še živih bojevnikov vseh držav, duhovno združenih, da pomolijo k Bogu in prisežejo, da bodo do konca življenja ostali zvesti prisegi, da se blaznost iz leta 1914 ne sme več ponoviti.

Ponosni smo, jugoslovski invalidi, da je vihrala v tem šumu in manifestaciji, sredi vseh bojevnikiških zastav vsega sveta, tudi naša invalidska, jugoslovenska zastava. Desetero zastopnikov jugoslovenskih invalidov, ki so manifestirali s stotisoči za svetovni mir, je bilo med številnimi zastopniki invalidov in bojevnikov z vsega sveta.

Pred mikrofonom na grobovih verdunskih žrtev je zastopnik jugoslovenskih invalidov, dr. Milislav Makić položil prisego v imenu jugoslovenskih vojnih invalidov. In jugoslovenske radiopostaje so prenašale njegov govor in ves potek ceremonij 12. in 13. julija t.l.

Union Federale iz Pariza in jugoslovenska vlada je omogočila Središnemu odboru Udruženja vojnih invalidov, da je lahko poslal 10 zastopnikov na to proslavo. Med temi zastopniki je bil Hrvat iz Zagreba in Slovenec iz Ljubljane. Delegacijo je vodil Stevan Jovanović, profesor in vojni invalid, član Središnjega odbora. Jugoslovenska delegacija je položila v imenu jugoslovenskih invalidov velik in lep venec na grobove verdunskih žrtev.

V tej grandiozni manifestaciji, kakor smo že povedali, so sodelovale vse države sveta brez izjeme, po svojih bojnih udruženjih z zastavami. Manifestirano je bilo tako bratstvo vseh narodov. Nobena bojevnikiška manifestacija ni bila do sedaj tako impozantna, kakor manifestacija miru na grobovih verdunskih žrtev.

Cilj te manifestacije je bil in je, da se poleg 20 letnice spomina neštetim vojnim žrtvam v trenutku, ko je ves svet prevzela blazna mrzlica vojne oborožitve, ki vodi v svetovno klanje, pozovejo vsi narodi po svojih bivših bojevnikih — ki so zato tudi najbolj poklicani — da za vsako ceno preprečijo nov, še mnogo strašnejši in še bolj krvoločni pokol narodov, kakor je bila prva svetovna vojna.

Naj bi ta manifestacija rodila zaželeni uspeh, kako bi se rešilo milijone mladine, polne življenja, ki so poklicani, da svojo mladost, znanje in življenje posvetijo plodonosnemu delu, ki bo koristilo človeštvu, civilizaciji in kulturi, ki bo blažilo bedo in dvigalo kulturni nivo vseh narodov s čustvom in spoznanjem, da so vsi ljudje, naj bodo barve kakršnekoli, vere, oblike in jezikov, bratje med seboj in da je mir narodov prvi pogoj za srečo in blagostanje vsega človeštva.

Mir pepelu verdunskih žrtev, mir pepelu žrtev svetovne vojne, naj živi mir!

škim narodom, kar je zopet velik korak k ohranitvi svetovnega miru.

Spontana manifestacija nemških bojevnikov pred spomenikom bojevnikov v Verdunu je bil simbolična beseda: Mora biti mir!

(Po pripovedovanju očividcev zapisal)

Iv. Vuk.

Kdor prosi za ponovni pregled

Invalidski zakon iz leta 1929 je po § 39 dajal pravico ponovnega pregleda in ponovnega sojenja za povečanje invalidnine samo invalidom do VI. skupine, to je do 60% nesposobnosti, do čim lažjim invalidom od 50—30% ni dovoljeval pregleda in ponovnega sojenja, čeprav se jim je poškodba poslabšala.

To krivico je sedaj nova uredba o spremembah nekoliko popravila, a vendar še ne popolnoma tako kot bi bilo pravično.

Po § 5 nove uredbe imajo sedaj pravico do ponovnega pregleda sicer vsi zaščiteni invalidi od 30—100%, toda do ponovnega sojenja za povečanje invalidske podpore pa le tisti invalidi, ki so pri ponovnem pregledu dobili najmanj 70%. To vsekako ni prav, da 30% invalid ne more dobiti invalidnine kot 40% itd. do 60%.

Izgleda, da bo treba v tem oziru še spremembe. Pri tem pa je treba inva-

lide, ki vlagajo prošnje za ponovni pregled, še na nekaj opozoriti.

Invalidsko sodišče tolmači to odredbo tako, da je treba prositi za ponovni pregled in za ponovno sojenje.

Ponovni pregled se prosi zato, da bi se povečali procenti, ponovno sojenje pa zato, da bi se povečala eventualno invalidnina.

Ker sta to dva ločena predloga, o katerih odločujeta pregledna komisija in invalidsko sodišče vsak za se, zato se mora vsaka prošnja glasiti tako, da se predlaga ponovni pregled in ponovno sojenje.

Na to stilizacijo opozarjamo vse invalide in naše funkcionarje, ki jim sestavljajo prošnje.

Kar je bilo do sedaj prošnji vložnih, ki so se glasile samo za ponovni pregled, je invalidsko sodišče dotične opozorilo, da jih nadoknadijo oziroma izpopolnijo.

Razlika med boleznijo in poškodbo

Ker je invalidski zakon iz leta 1929 napravil razliko med ranjenimi ali poškodovanimi invalidi in med boleznimi invalidi tako, da je ranjenim ali poškodovanim priznal invalidsko podporo, boleznim pa nič drugega kot brezplačno zdravljenje, je nastala v tem oziru popolnoma napačna presoja.

Po § 4 invalidskega zakona se smatra za vojnega invalida vsak bojevnik, ki zadobi rano, poškodbo ali pohabo.

Gre za to, kaj je pojmovati pod izrazom »poškodba«?

Pri tem imajo pregledne komisije in invalidska sodišča čudno naziranje. Po rešenjih je videti, da mnoge invalide zavrnejo, ki so prav za prav ranjeni ali poškodovani, če imajo prav na videz le bolezen.

Vzemimo slučaje:

Invalid je bil od plazu zasut, pa je dobil težke notranje poškodbe, radi katerih bolega. Drugega pa je vrgel puh granate v stran, da je dobil pretres živcev, in je sedaj bolan na živcih ali na srcu. Nekdo pa je bil n. pr. zastrupljen od plina, tako da ima posledice na notranjem organizmu. Zopet drugi je v vodi, plazu itd. dobil prehlad, revmatizem itd.

Take slučaje pray za prav invalidski zakon razume pod izrazom »poškodba«. Pod izrazom »rana« je razumeti kdor je ranjen, pod »pohabo« zu-

nanjo telesno pohabo (defektni ali pa manjkajoči udje), lahko tudi od sunkov ali udarcev, pod »poškodbo« pa se razume vse defekte na telesu ali pa na zdravju.

Imamo pa tudi druge načine obolenja, ki se ne dajo dokazati, s čim so povzročeni.

Nekateri imajo bolezni, ki so se na popolnoma neznan način pojavile, čeprav v vojni službi. Razni napori, mraz, lakota, slaba nehygienična hrana ali voda itd. so vplivali na zdravje, ker so bili dotični pač že prej bolni ali bolezni podvrženi. Mnogi so tako zboleli, a še celo na fronti niso bili.

Ako je že invalidski zakon invalide-bolnike izločil od invalidov ranjencev in pohabljenecv, bi pa vendar moral veljati princip, kateri so samo bolniki, kateri pa so brez vsakega dvoma dokazani vojni poškodovanci?

Ako dokažejo, da je njihova bolezen direktno povzročena in se je začela od neke vrste poškodbe v fronti ali od vojnih operacij, bi se jih moralo ravnotako priznati kot ranjence in pohabljenecv.

Želimo, da bi komisije in sodišča, ki to presojujejo, zavzela stališče po obrazilenem dokazovanju in vse slučaje, ki so neupravičeno kljub jasni določbi invalidskega zakona izgubili pravice, revidirala.

Gospod urednik!

V zadnji številki »Vojnega invalida« pozivate vojne invalide, da Vam pošiljajo dopise za naš list. Če Vam je prav, Vam bom za vsako številko poslal kratek članek pod naslovom: »Nekaj bom povedal.« V teh člankih bom povedal vedno le kaj iz življenja, oziroma iz doživljanja vojnih žrtev, njih bojov za eksistenco ter v vsakem članku nekoliko pokazal slabo stran invalidskega zakona. Če boste v prihodnji številki objavili dolni članek, bom to smatral kot Vaše pritrdilo k moji želji. Zelo pa bi želel, da bi Vi k vsakemu takemu članku (ki jih bom pod tem naslovom pošiljal), dodali ob koncu istega kratek komentar. To želim zato, ker boste imeli priliko, da boste v teh komentarjih lahko marsikaj prekoristnega povedali za vso inv. javnost. Ako pa v prihodnji številki ne bo tega članka, bom to smatral za Vam nepovšečno. Sevnica, 9. julija 1936. Z odl. spoštovanjem F. Senica.

Nekaj bom povedal

Pred leti — kmalu po vojni — sem se kot 80%ni vojni invalid peljal iz Zagreba proti domu. V istem vozu kakor jaz, je bilo še nekaj drugih oseb, ki so tudi okušale dobrote svetovne vojne. Pogovarjali smo se o tem in onem in prišli naposled na pogovor o slabi zaščiti invalidov. Nasproti meni sta sedela dva precej rejena, nekako napol gosposki oblečena možakarja najboljših let. Poslušata naše pogovore, čez čas pa reče eden: »Če bi bilo po moje, bi

dal vse take-le (namreč invalide) zapreti v en star grad, pa bi jim dal ričeta žreti«...

Ali te, invalid, ne zaboli v dno srca takale žalitev?! — Torej: v grad zapreti in ričeti »žreti« zato, ker si dal ude, kri in zdravje in eksistenco na oltar domovine?! S svojo izjavo je debeluharski vojni dobičkar pač jasno pokazal svojo srčno kulturo, a jih je zato moral mnogo in zelo mastnih pogoltniti, kar pa je vsekakor pošteno zaslužil — tak patrijot!

Leta 1929. pa smo dobili nov invalidski zakon, ki — čujte in strmite — še mnogim, mnogim vojnim žrtvam niti ričeta ne privošči. To je: Niti toliko jim za njihove žrtve ne priznava, da bi mogli vsaj enkrat z ričetom nasititi sebe in svojo lačno družinico. — Pa še recite, če ni tak-le zakon tudi za patrijotizem! F. S. Podcerovski.

Starejša vojna vdova, ki je samostojna in vestna ter je večša domače goriške kuhinje, dobi mesto gospodinje in družabnice pri solidnem, miroljubnem in boljše situiranemu, že 17 let radi vojnih razmer ločenemu vojnemu invalidu, staremu 60 let. Ponudbe naj se pošljejo uredništvu »Vojnega invalida« pod »Gospodinjstvo«.

Razpisana je peta licitacija za kantino v Inženirski podoficirski šoli v Mariboru za 25. avgusta t. l., ob 11. uri pri komandi te šole. Pogoji so razvidni ob uradnih urah. Kavcija je 4000 Din. Razpis se lahko vidi pri Oblastnem odboru v Ljubljani ali pri Krajevem odboru v Mariboru.

Da čujemo obe plati

V številki 6. »Vojnega invalida«, z dne 1. junija t. l. je naš list opisal kako se postopa s prošnjo vojnega invalida Leopolda Novaka iz Dobovca, Trbovlje, ki je zaprosil za službo mitničarja.

Opisali smo vse, kakor je delegat iz Trbovelj poročal na občnem zboru Oblastnega odbora in kakor nam je Krajevni odbor iz Trbovelj vse to opisal.

Dobili pa smo nato predsednika občine iz Št. Jurja pod Kumom, sledeče pojasnilo ali popravek.

Priobčujemo ga iz razloga, da se sliši tudi nasprotni glas in posebno, da vidijo Krajevni odbori, da predno oddajo kakšne korake, intervencije in obdolžitve, zadevo skrbno preiščejo in z dokazi predložijo na občnem zboru in Oblastnemu odboru.

Pojasnilo — popravek se glasi:

— Blagovolite v Vašem listu resnici na ljubo še tole poročati:

Kako se godi siromaku, ki mu je granata odtrgala desno nogo. Pod tem naslovom je izšel v štev. 6. tega lista, dne 1. junija t. l. članek, ki ga objavlja reporter, ne da bi se o zadevi prepričal. — Da bodo oni, ki se za članek in stanje invalida zanimajo in z njim sočustvujejo, na jasnem, je potrebno, da slišijo dva zvona.

Vojni invalid, kateremu se po mnenju poročevalca godi krivica le po krivdi župana, je službo mostarja pri sreskem načelstvu sam odpravil takoj, ko je bil na jasnem glede razmer, ki se tičejo te službe. Ni mu bilo namreč znano, da bi ta služba trajala le k večjemu še 5 let. Dalje ni vedel, da mostnar dobiva le 10% provizije, kar donša mesečno le povprečno 200.— Din. Vrh tega je bilo še več drugih zadržkov, ki so onemogočali prejem službe.

Velik in največji vzrok pa je ta, da bi moral zapustiti sedanjo službo cerkvenika, katere je stalna in zelo ugodna. Kar dokazuje dejstvo, da je več reflektantov, ki se za njo zanimajo in le ti sami so ga hoteli prevarati, da bi službo zanemarjal. Služba cerkvenika katero sedaj opravlja, ima sledeče ugodnosti. Cerkovnik ima svojo hišo z udobnim stanovanjem, k tej spada tudi živinski hlev v katerem redi eno do dve kravi, ima precej njiv in travnikov in prostran gozd za prosto uporabo. Vrh tega ima tudi prosto biro v širšem okrožju.

Ker je temu invalidu vsled kazenskega prestopka za vselej ukinjena invalidnina, je resnično potreben primerne službe, da se zamore preživljati. Za to pa mu savski most niti od daleč ni prikladen iz prej navedenih razlogov. Da občina in zlasti župan ni nasprotoval v tej zadevi, marveč da se je pri tem gledalo na njegovo bodočnost, je jasno dokazano. Kajti invalid je še mlad in ne bo živel samo 5 let in še teh pet let naj bo obupoval v pomanjkanju in bedi. Toliko resnici na ljubo. Podpis župana.

Tako!... Kaj je zdaj prav za prav res?

Vojni invalid, tovariš Leopold Novak, kateremu smo to povedali, nam zopet piše, da župan ni na jasnem pri njegovi cerkveniški službi. Bira je tako slaba ako jo hočejo ljudje, ki so revni sploh kaj dati, da ne zadostuje za preživljanje niti za četrto leto. Svoje hiše pa nima nobene, pač pa stanuje v stari na pol izdelani hiši, da je človeka v tako razdrapanem stanovanju kar groza. Na polju pa ne more delati, da bi si kaj pridelal ali pridelal, ker je tako pokvarjen invalid.

Službe mostnarja pa se ni nikdar odpovedal pri sreskem načelstvu, pač pa nasprotno prosil je za njo.

Tov. Novak nam je predložil tudi uverje o imovinskem stanju, ki mu ga je izdala ista občina Št. Jurij pod Kumom, dne 25. junija t. l. pod št. 1127.

V njem je navedeno, da nima ne zemljišča, ne zgradbe, ne delavnice, ne prejema plače je brez zaslužka in nima nobenega, ki bi zanj skrbel.

Nočemo delati nobenemu krivice vendar pa moramo še vedno sklepati, da je bil invalid Novak od službe mostnarja neupravičeno odrinjen.

Štampilje. Več Krajevnih odborov še sedaj ni dvignilo nove štampilje, ki jih ji Oblastni odbor za nje naročil. Naj takoj pošljejo za nje denar ali pa vsaj spo-roče zadržek.

Otroško zavetišče Udruženja vojnih invalidov

Beograjski »Ratni Invalidi« je v svoji številki od 12. julija 1936 prinesel izpod peresa Petra Madžaraca, ki je delegat Središnjega odbora pri zavetišču poročilo o delovanju in ga prinašamo tudi v našem »Vojnem Invalidu«.

Osemnajst let po vojni, ko so se invalidske vrste že malo zredčile in so mnogi otroci vojnih invalidov ostali brez staršev, se je ustanovilo z darom kneza Mihaila in s trudom in naporom Središnjega odbora, zavetišče Udruženja vojnih invalidov, ki naj bi ščitilo, vzdrževalo in šolalo vojne sirote, otroke vojnih invalidov in padlih bojevnikov. Tako rekoč je v zadnjem trenutku ustanovljena in ustvarjena ena najpotrebnejša, najbolj humana, najbolj socialna zamisel Udruženja vojnih invalidov.

V dobi, ko se materijalna in duhovna kriza dotika negativno na naše otroke, ko primesi socialnega propadanja in skrbi za bodočnost izpodjedajo družabni red, je Udruženje vojnih invalidov začelo zbirati otroke, jih dviga in vzgaja v duhu narodnih tradicij in jim vlija v duše pojme o dolžnostih jugoslovenskega naraščaja, ki ga ima v svojem narodu in domovini. Udruženje vojnih invalidov, ki je od svoje ustanovitve stalo neomajano in dosledno za nacionalne in socialne zadače, je tiho in brez reklame vršilo svoje naloge.

Škoda je, da nas niso iz prejšnjih let razumeli, da nas niso dovolj spoznali in nam pomagali, da bi lahko to našo zamisel že prej uresničili. Če bi nam pomagali, ne bi številne vojne sirote ostale brez zaščite in bi ne trpela in ne gladovala, kakor morajo zdaj.

Otroško zavetišče je v Invalidskem domu, v tistem delu, ki ima izhod na Balkansko ulico. Delo v njem se je začelo s 1. novembrom 1935. Prvi gojenec je bil sprejet 22. oktobra 1935. Na Vidov dan 1936 je bilo končano prvo šolsko leto 1935/36.

Na vzdrževanju in šolanju je imelo zavetišče 18 gojencev in 8 gojenk. — Otroci so bili sprejeti iz vseh krajev Jugoslavije. V atmosferi odnosa doma so bili otroci negovani skrbno in so se počutili kakor doma v rodni hiši. Iz svoje nove domačije so odnesli otroci v vse kraje Jugoslavije bratsko in sestrsko ljubav in prepričanje, da Beograd neomajno ljubi vse kraje obširne Jugoslavije.

V zavetišču so bili otroci:

Radmila Savić iz Beograda, učenka III. razreda gimnazije, hči invalida.

Radmila Drobnjaković iz Užica, učenka III. razreda gimnazije, hči invalida.

Antonija Kranjc iz Kamnika v Sloveniji, učenka VIII. razreda gimnazije, hči na bojnem polju padlega bojevnika.

Nadežda Majstorović iz Čačka, učenka III. razreda VI. ženske gimnazije, hči invalida.

Danica Prpić iz Kragujevca, učenka V. razreda gimnazije, hči invalida.

Zdravka Stojmenović iz Bosiljgrada, učenka I. razreda strokovne obrtne šole, hči invalida.

Ružica Cvitić iz Turba, srez travniški, učenka kurza za šivanje Beogr. ženskega društva, hči invalida.

Dorđe Apostolović iz Niša, učenec I. razreda III. gimnazije, sin invalida.

Nikola Bovan iz Humića, Vrbaska banovina, učenec I. razreda Srednje tehniške šole, sin invalida.

Miodrag Vidojević iz Sušice, Moravska banovina, učenec II. razreda III. gimnazije, sin invalida.

Jožef Vodišek z Jesenic v Sloveniji, učenec III. razreda meščanske šole, sin invalida.

Dragutin Gašpar iz Slavonske Požege, učenec I. razreda III. gimnazije, sin invalida.

Božidar Danilović iz Skoplja, učenec III. razreda III. gimnazije, sin invalida.

Milivoje Ivičević iz Zagreba, učenec I. razreda III. gimnazije, sin invalida.

Dušan Kojić iz Dubrovnika, učenec I. razreda III. gimnazije, sin invalida.

Milovan Milović iz Grahova, Zetska banovina, učenec IV. razreda IV. gimnazije, sin invalida.

Milutin Mičović iz Čačka, učenec III. razreda III. gimnazije, sin invalida.

Dorđe Mustur iz Hercegovni, srez bokokotarski, učenec III. razreda III. gimnazije, sin invalida.

Nikola Mustur iz Benovića, srez bokokotarski, učenec II. razreda III. gimnazije, sin invalida.

Ljubomir Naumović iz Dobrog Sela, Moravska banovina, učenec III. razreda sresko tehnične šole, sin pok. Aleksandra Naumovića, ki je bil ustreljen v času okupacije.

Dimitrije Paramendić iz Prištine, učenec IV. razreda umetniške šole, sin invalida.

Milorad Perišić iz Valjeva, učenec I. razreda IV. gimnazije, sirota brez očeta in matere.

Ilija Popović iz Badovinaca, Drinska banovina, učenec I. razreda IV. gimnazije, sin pretežkega invalida.

Miodrag Popović iz Gornjeg Lisića, Vardarska banovina, učenec I. razreda sreske tehnične šole, sin invalida.

Slobodan Šopalović iz Sarajeva, učenec I. razreda III. gimnazije, sin slepega invalida.

Pavlina Nikolovna Angelova, Bolgarka, student medicine.

Zavetišče je začelo, kakor že rečeno, 1. novembra 1935. Otroci niso mogli biti sprejeti že 1. septembra 1935, ko se je začelo šolsko leto, ker se zavetišče ni bilo popolnoma urejeno.

Do 1. novembra 1935 se je izvršilo vpisanje dijakov v vse šole. Mnogi starši-invalidi so že bili kolikor toliko uredili razmere za šolanje svojih otrok, in niso hoteli, da jih zopet izpišejo iz šole, kamor so bili že vpisani in jih oddajo v šole v Beograd. Radi tega Središnji odbor ni mogel, da bi po možnosti izbral gojence in to najboljše po njihovem šolskem uspehu. Niti Oblastni odbori, ki so vsi te otroke predlagali v zavetišče, tudi niso mogli izbirati in smo tako vzeli v zavetišče tudi otroke s slabimi šolskimi uspehi. Vedenje vseh pa je bilo odlično. Slabi učni uspehi, s katerimi so prišli otroci v zavetišče, so zelo otežkočali normalni potek dela v zavetišču. Zato se bo v bodoče moralo točno upoštevati določbe, da se bodo sprejemali le otroci z odličnim in prav dobrim šolskim uspehom.

Materijalna stran zavetišča najbolje slika, koliko je žrtvovano za njegove gojence. Zavetišče je ljubljene Središnjega odbora. Zavetišče je njegova največja skrb in ponos. Za njegovo izdrževanje za dobo od 1. novembra 1935 do 30. junija 1936 je bilo izdano 194.863 dinarjev 58 par.

In sicer:	Din
plača osebju in učiteljem	45.400.—
obleka gojencev	60.323.—
kurivo za kuhinjo	4.052.50
razno	7.560.—
za prehrano	51.213.09
za ambulanto in bolniške stroške	1.284.77
za razsvetljavo	11.600.65
za šolski material	8.164.60
na davku so osobje	1.898.40
za zavarovanje	3.336.57
Skupaj	194.863.58

Tako je razdeljeno na posameznega gojenca, izdano v 8 mesecih za vsakega 7.484.73 Din, kar da mesečno Din 936.84.

Morda bo kdo rekel, da je zavetišče preveč izdalo. Samo tisti, ki vé, v kakšnem stanju so bili pripeljani otroci, kdor vé, da se je nekaterim gojencem morala kuhati posebna hrana, da se jim želodec navadi na močnejšo jed, kdor vé, kakšno mora biti ugledno zavetišče, ne bo rekel, da je mnogo izdano, pač pa, da je malo izdano. In če se vzame v poštev stroške ustanovitve in njegova otvoritev, bo snil pravilno. Zavetišče mora pred vsem, kot vzgojitelj, otroke fizično in duševno vspodbujati za izobrazbo. Mora jim nuditi vsa vzgojna sredstva. In za vse to so potrebni veliki materijalni izdatki. Zavetišče, ki daje otrokom brezplačno vse od svinčnika do obleke, plača vse šolske takse in nabavlja vse šolske potreščine, ne more nesmiselno štediti. Ugled zavetišča je ponos Udruženja in ponos domovine. Vse, kar naredi, je

izraz duhovnih obzirov napram zaslužnim. Vse, kar se stori za preteklost, se nagradi v bodočnosti. Naši gojenci bodo vzgojeni v spominu na velika dela svojih očetov.

Središnji odbor je z veseljem sprejel v zavetišče svojo gojenko Pavlino Nikolovno, Bolgarko, siroto brez očeta in matere. Oče je padel na Deve Bajru v svetovni vojni, na fronti zoper našo vojsko. Nacionalna misija Udruženja stopa preko mej Jugoslavije. Ona stopa tudi v Bolgariji, da bratskemu narodu dokaže, da smo vse pozabili in da treba čim prej obnoviti srčne bratske odnose.

Za bodoče šolsko leto bo zavetišče sprejelo do 50 gojencev.

Ne dvomimo, da nas bodo podprli odločilni faktorji z izdatno subvencijo, da nadaljujemo delo za otroke vojnih invalidov v pravcu, ki smo ga začeli.

Pokazali smo, kako in kaj delamo in naše delo je kronano z uspehom.

Ne menjaite vedno delovodij pri invalidskem sodišču

Resolucija občnega zbora Oblastnega odbora Udruženja vojnih invalidov, ki je bila letos aprila v Mariboru, je med drugimi zahtevami postavila zahtevo, da se naj invalidskemu sodišču v Ljubljani ne menjajo neprestano predsedniki, delovodje itd. Odkar so ustanovljena invalidska sodišča, so se pri nas že izmenjali predsednik trikrat, delovodja pa celo šestkrat. S tem sicer vojne žrtve niso direktno prizadete, vendar pri neprestanem menjavanju delo zaostaja.

To zahtevo je Oblastni odbor Udruženja v Ljubljani predložil Predsedstvu apelacijskega sodišča v Ljubljani.

Apelacijsko sodišče v Ljubljani pa je dne 12. junija 1936 odgovorilo sledeče:

Za delovodjo invalidskega sodišča zakon v § 64. ne predvideva sodnika, marveč diplomiranega pravnika, ki je uradnik pri sodišču. Na temelju tega se dodeljujejo v to svrhu invalidskemu sodišču pripravniki ali pristavi; to je tudi v redu, ker zapisnikarjenje ni posel za sodnika, marveč za pripravnika ali pristava. Pa tudi, ko bi bilo umestno, dodeliti tja sodnika, bi se ga ne moglo dodeliti, ker vlada silno pomankanje na sodnikih in so vsi sodniki s svojimi rednimi posli daleko preobremenjeni tako, da se ne more nobenega pogrešati.

Ko pa je položaj sodniškega pripravnika odnosno pristava le prehodnega značaja, stopnje za dosego sodniškega položaja, je jasno, da ostane dodeljenec na službi pri invalidskem sodišču le toliko časa, dokler ne pride na vrsto za postavitve sodnika.

Iz teh razlogov Vaši želji za izpremembo dosedanje prakse, žal ne morem ustreči.

Uvidevam pač težkoče, ki nastanejo pri invalidskem sodišču radi pogostega menjavanja delovodij. Toda temu bi se dalo pomagati na drug način. Namreč, da bi se § 64 invalidskega zakona izpremenil v tej smeri, da se ne bi zahtevalo za delovodjo uradnika sodišča, marveč konceptnega uradnika kakšne druge stroke, ali pa sploh ne državnega uslužbenca. Saj bi za v poštev prihajajoče posle men-

da povsem zadostoval tudi diplomiran pravnik, ki je položil v vojski izpit za rezervnega sodnega oficirja. Takih pravnikov je dovolj na razpolago, ki so brez posla. Na ta način bi se temu ali onemu pri invalidskem sodišču nudil vsaj skromen zaslužek. Podčrtali mi.)

Misel predsedništva apelacijskega sodišča je dobra. Vendar je naša zahteva še konkretnjša: ukinejo naj se invalidska sodišča in naj vrše te posle redna sodišča.

Lepa spominska svečanost za padlimi tovariši v Trebnjem na Dolenjskem

Leta 1933 je bil v Trebnjem na pobudo in ob sodelovanju Krajevnega odbora vojnih invalidov postavljen spomenik našim padlim tovarišem v svetovni vojni. Spomenik je izdelal sedaj že pokojni kipar Ante Lipovž, ki je bival v zadnjem času na Mirni. Trebanjci so danes ponosni na svoj vojni spomenik, kajti njihov spomenik je eden izmed največjih in najlepših spomenikov v Sloveniji. Oskrbovanje in okras spomenika imajo na skrbi naše agilne članice, ki skrbijo, da je vedno v cvetju in da ob večjih praznikih gorijo vedno lučke v spomin njihovim nepozabnim — na bojnem polju ostalim zakonskim možem. Vsako leto je ob spomeniku o vseh Svetih tudi cerkvena svečanost s petjem.

Na letošnje Anino nedeljo pa smo obhajali spomin, ob 22 letnici od kar so odšli tovariši, katerih imena so danes vklesana z zlatimi črkami na dveh velikih granatah na spomeniku, in ki se niso več povrnili.

Po rani sv. maši je g. dekan Tomazič z duhovščino opravil molitve za pokojne, zvonovi so zapeli žalnico, misli pa so nam poromale daleč nazaj na tisto Anino nedeljo v letu 1914 ko so najkrepkejši možje in fantje pričeli odhajati na bojno polje, a se mnogi niso več povrnili. Po končanih molitvah so zapeli cerkveni pevci in pevci Sokoli pod vodstvom pevovodje g. Uлага, mešan zbor »V viharju« moški zbor pa »Oj Dober-dob«.

Mnogotero oko je postalo rosno ob spominu na izgubljenega moža, očeta, ali brata, in ob spominu na težke dni katere smo morali preživeti ob času strašne svetovne vojne.

Spomenik je bil obdan v zelenje in ovenčan je bil s krvavordečimi rožami, ki so spominjale na krvave bojne poljane, in polno je gorelo na spomeniku lučic v spomin onim, ki so dali za domovino svoje najdražje.

Tako smo opravili obletnico mobilizacije in počastili spomin svojih padlih tovarišev. Prav in potrebno je da častimo spomin za očetnjavo padlih sinov, kajti le tisti narod, ki vredno časti svoje padle sinove, bo sposoben, da se povzdigne do najvišje razvojne točke, a narod ki na svoje vojne žrtve pozablja je zapisan propasti in poginu.

Poročila iz občnih zborov

Treba je bilo sklicati nekaj občnih zborov radi ustanovitve in poživljenja Krajevnih organizacij. Sklical jih je Oblastni odbor.

V **Višnji gorji** je bil dne 12. julija t. l. ob 3. uri popoldne ustanovni občni zbor nove organizacije v gostilni pri Nadrahu. Kot delegat se je udeležil tovariš Tomc iz Ljubljane, ki je tudi občni zbor vodil. Na povabila je prišlo nekaj nad 30 invalidov in vdov. V uvodnih besedah je tov. Tomc pojasnil celotno delo in potrebo naše organizacije, ki je našla tudi v okolihu Višnje gore toliko vpoštovanja in zanimanja, da so se pojavili glasovi za ustanovitev. Vsi navzoči so se izjavili, da jim je lastna organizacija tamkaj potrebna radi oddaljenosti in da jim bo nudila vsestransko pomoč in oporo, zlasti sedaj pri prijavah. V okolici Višnje gore je precej vojnih žrtev, zato jim je nova organizacija dobrodošla. Prijavilo je svoj pristop nad 30 invalidov in vdov, veliko jih bo pa še prišlo. Takoj na občnem zboru so bile pregledane za-

deve posameznih navzočih in sedaj tajništvo že dela prijave in vloge.

Izvoljen je bil nov odbor: predsednik tov. Vidic Vinko, tajnik tov. Grum Franc, blagajnik Groznik Ivan, odbor-nika Zupančič Jakob in Zavodnik Elizabeta; namestniki: Menart Jože, Kastelic Lojze in Kastelic Jože. Nadzorni odbor: Zupančič Jože, Habjan Uršula in Berčan Frančiška, namestnica: Duša Jera.

Tajništvo posluje na tajnikovem stanovanju v poslopju Davčne uprave. Invalidi in vdove, zglasite se tam.

Gornja Radgona. Tamkaj je organizacija malo zaspala tako, da je bil Oblastni odbor sam prisiljen sklicati občni zbor, ki se je vršil dne 19. julija t. l. v gostilni Talani. Dospel je tovariš Tomc iz Ljubljane, udeležba pa bi bila lahko od strani članstva boljša. Tov. Tomc je resno pograjal članstvo, da se ni zadosti zanimalo za plačilo članarine, potem pa se je celo pritoževalo, da se jim je list »Vojni invalid« ustavil. Izjavil je, ali naj se uredi čla-

narina, ali pa organizacija opusti. Ape-
liral je tudi na funkcionarje-odbornike,
da naj bodo agilnejši in članstvo pozo-
vejo k dolžnosti. Vsi so obljubili, da
bodo v bodoče organizacijo spravili v
normalni tir, kakor je bila nekdanja
močna.

V odboru so: tov. Weiss Ivan, Mir
Matej, Rauter Anton, Golob Jože, Las-
bacher Marija, namestniki: Zorjan
Franc, Tomanič Matija, Šajher Jakob,
nadzorni odbor: Osojnik Franc, Lovre-
co Matija in Kralj Jakob, namestnica:
Adamič Marija.

Torej storite obljubo in dolžnost.

Šmarje pri Jelšah. Pozimi je bil red-
ni občni zbor dobro obiskan, toda v
odbor ni hotel nihče iti, ker ni bilo
pravega tajnika. Oblastni odbor je za-
to sklical še enkrat občni zbor, ki se
je vršil v nedeljo dne 26. julija 1936
ob 10. uri v salonu pri Detičku. Na po-
vabila se je odzvalo precej invalidov
in vdov. Kot delegati so prišli tov. Tomc
iz Ljubljane ter tov. Kovač in Fröh-
lich iz Celja.

Tov. Tomc je povedal stvarni polo-
žaj v invalidskem vprašanju in udele-

stvovanje naše organizacije v borbi za
pravice. Tudi tov. Kovač je navedel
nekaj zelo perečih slučajev iz invalid-
ske zaščite, zlasti pa, kako se je on kot
delegat v Beogradu zavzel za vojne
vdove, ki se jih neupravičeno smatra
kot nemoralne.

Poročilo odbora je odpadlo, ker ga
zadnji čas ni bilo. Pač pa je bilo po-
jasnjenih mnogo posameznih slučajev,
ki se jih je informiralo in napotilo k
nadaljnim vlogam. Naposled se je le
našel nov tajnik, ki bo zopet delal in
z zanimanjem poprijel za vodstvo. Ta-
ko je ostal že večletni predsednik to-
variš Čanžek, ki bo obenem vodil tudi
blagajno. Tajnik pa je tov. Platinov-
šek iz Platinovc, poleg tega pa je v
odboru še tov. Čakš in več bližnjih in
oddaljenih tovarišev in tovarišic.

Člani in članice, pridite zopet v or-
ganizacijo, ki bo naposled vendar zopet
v redu. Tajnik tov. Platinovšek se bo
pripeljal iz St. Vida pri Grobelnem po-
čenši od prihodnje nedelje vsako dru-
go nedeljo in bo na razpolago za delo
pri Detičku. Prvič pride v nedeljo dne
2. avgusta t. l. ob pol 9. uri.

Naše gibanje

Krajevni odbor Jesenice tem potom
opozarja vse svoje članstvo, da nemu-
doma poravnava zaostalo članarino in si-
cer naj se zglašijo pri blagajniku tova-
rišu Nikolavčiču v trafiki na jese-
niškem kolodvoru. Kdor bi do 15. av-
gusta ne zadostil svoji dolžnosti, ga
mora Krajevni odbor, glasom pravil,
črtati iz svojega seznama.

Po odsotnosti več kot deset let se
je naš tovariš Jakob Rožič vrnil med
svoje na Gorenjsko. Dolga leta je pre-
živel v invalidskih domovih, najprvo v
Celju, a zadnja leta v Našicah. Želimo
mu, da bi mu gorenjski zrak prijal ter
da bi ostal še mnogo let med nami.

Tekom letošnjega leta smo že v raz-
nih dnevnih listih čitali o veliki krivici,
ki se dogaja nad vojnimi žrtvami s tem,
da morajo čakati na bore odmerjene
dinarčke po cele tri tedne predno jih
dobe v roko. Na odrezku je sicer ozna-
čen datum prvega dotičnega mese-
ca, nakazilo pa sledi navadno šele 18.
Saj mora invalid, vdova, ali sirota tudi
svoj dolg pri trgovcu, in svojo stana-
rino pri gospodarju ter svoj dolg pri
šivilji plačati prvega, sicer bi bil po-
stavljen pod kap, in bi ne dobil več na
»bukvice« pa tudi šivilja bi na upanje
ne napravila več tistega borega pred-
pasnika, ako bi ne bilo plačano v času,
ki je znan vsem, da prejmeš tiste di-
narje prvega, nikakor ne morejo ver-
jeti, da boš šele 18. deležen pokojni-
nice. Ali se res ne da vsaj tista malen-
kost za invalide pravočasno izplačati?

Z veseljem smo se 9. julija zarili v
članek dnevnega časopisa z mnogo
obetajočim naslovom: Vozne olajšave.
izpremembe v izdajanju železniških le-
gitimacij. No, vendar, smo rekli in mrz-
lično sledili vrstam, da čimprej zasle-
dimo »olajšave« tudi za vojne žrtve.
Zaman smo se veselili, o vojnih invali-
dih, nikjer besedice. Pač pa banovinski
uslužbenci, honorarni uslužbenci, upo-
kojenci po 24 krat (doslej 3 krat letno)
gledališki uslužbenci, pri katerih ima
vsak kulisenšibar stalno legitimacijo,
uredništva, uslužbenci borze dela, rde-
či križ itd. itd. Torej prav vsi sloji,
vsak ima že stalno, ali vsaj večkratno
polovično voznino, le invalid ostane pri
svojih treh potovanjih, vdove pa niti
teh ne dosežejo. Da se izognemo vsaki
trši besedi vprašamo samo, ali je to
pravično in kako bo mogoče to vnebo-
vpajočo krivico zagovarjati.

Poročilo iz Mokronoga. Pri naši
krajevni organizaciji imamo 2 člana in
1 članico, ki so tako zavedni, da pla-
čajo članarino samo za I. polletje, po-
tem pa gledajo, da v tem času uredijo
vse svoje zadeve, za plačilo za II. pol-
letje pa se potem ne brigajo. Tudi na
opomine nočejo plačati tako, da jih je
bilo treba hoditi tirjat na dom. Ali ni
to žalostno?

Smatramo, da dotični samo izkori-
ščaj organizacijo, ker jo samo takrat
podpirajo, dokler jo rabijo. Pri tem pa
povzročajo organizaciji še stroške. Do-
bro bi bilo, da bi take javno objavili,

ker celo svojo stanovsko organizacijo
vlečejo za nos.

**Invalidi in vdove iz Notranjske po-
zor!** Ker sta tamkaj dve organizaciji v
Cerknici in Ložu zaspali je treba, da
Oblastni odbor sam pride v stik z biv-
šim članstvom ker zna drugače veliko
oseb zamuditi eventualne prijave ker ne
vedo ali sploh prihajajo v poštev? V ta
namen je Oblastni odbor sklical sesta-
nek v Cerknici, ki se bo vršil v nav-
zočnosti delegata iz Ljubljane v nedeljo
dne 23. avgusta 1936., po 9 uri dopoldne.
Lokal še ni določen pač pa bo vsak
lahko zvedel po pride v Cerknico. Na
ta način bodo imeli nekako središče oni
iz Loža ter iz Logaške doline. S seboj
prinesite rešenja in članske knjižice.
Sklepalo se bo tudi o eventualni usta-
novitvi enotne organizacije za dva ali
več okrajev.

Divji lov ni tatvina. »Slovenec« z
dne 4. junija t. l., števil. 126, je prinesel
neko pojasnilo, da je Stol sedmorice v
Zagrebu razsodil, da divji lov ni tat-
vina.

Ker je gotovo več vojnih žrtev radi
take kazni izgubilo invalidnino, naj do-
tični poskusijo pri invalidskem sodišču
ponovno sojenje in naj se sklicujejo, da
so dobili nove dokaze glasom razsod-
be Stola sedmorice, ki mora veljati
tudi za naše slučaje.

**Člani in članice Krajevnega odbora
U. V. I. v Ljubljani se obveščajo,** da se
od 8. avgusta dalje sprejemajo naro-
čila za premo, in sicer vsak dan od
9. do 12. ure v društveni pisarni. Pri-
jave se zaključijo nepreklicno 31. av-
gusta t. l. in se članstvo naproša, da
se drži tega termina, da bomo mogli
čim prej začeti z razdelitvijo, dokler
traja lepo in suho vreme.

Ivan Vuk:

V deželi svetopisemske kraljice iz Sabe

Abesinija — Etiopija

(Nadaljevanje.)

Vendar nad Tsana jezerom še ved-
no plava strahota prikazni Lalibelove.
Danes se trgajo za Etiopijo. Naj bo ta
država civilizirana tako ali tako, bo
vodovje Modrega Nila imelo vedno ne-
popisljiv pomen. Zakaj, recimo, naj bi
ljudstva, ki prebivajo ob bregovih
Modrega Nila, se odrekla njegovemu
vodovju in ne hotela njegovega blago-
slova, ki bi bil blagoslov njihove de-
žele? Ali bo res pustilo iztekati to vo-
dovje drugam brez vsake koristi?

Razcvet abesinskega poljedelstva
pomeni izsušitev Egipta. Zdaj prina-
ša, kakor trde, vojna v Afriko civili-
zacijo. Bodi ta civilizacija kakršna ko-
li, eno je gotovo. Ljudstvo, ki je žive-
lo doslej še v srednjeveških časih, hoče-
jo zdaj kratkoma modernizirati. Na-
enkrat se ga je prisililo, da je moralo
spoznati avtomobile, tovarna vozila,
letala. — Zidajo se tovarne za fabri-
kacijo bojnega materijala. Začela se
je industrijalizacija. In kaj sledi?

Vodne sile bodo morali začeti uporab-
ljati in glejte, — duh Lalibelasov pla-
va preteče in mogočno nad vodovjem
Modrega Nila.

Besede jasnovidca preroka Hebbel-
na se slišijo nekje preteče:

»Ne budi me iz spanja, svet!«

Kako je z izobrazbo v Abesiniji?
Le malo ljudi zna pisati in čitati. Pra-
vi Abesinci-Amhara so ponosni ljudje.
Postave so lepe in visoke. Odlikujejo
jih močne ustnice in močan nos. Lasje
so kodrasti in črni, oči črne, a koža
temna, ne črna. Nadarjeni so zelo, ter
se z lahkoto uče vsega, če je le dana
prilika. Svobodo ljubijo nad vse. V
boju so neverjetno pogumni. Poklic,
ki jim je pri srcu, je vojaški in kme-
čki poklic. Samo tujci se v Abesiniji
pečajo s kovaškim in drugim rokodel-
stvom.

Žito uspeva v višini okoli 2500 m
in sicer ječmen in pšenica ter neke
vrste proso, tef in dagusa imenovani.
Tef meljejo in delajo iz moke trpežen
kruh. Iz ječmena in dagusa pa pivo.
Pod 2000 m žito radi vročine ne uspe-
va. Pač pa uspeva bombaž in rdeči
poper, ki ga Abesinci kot začimbo k
mesu prav obračajo. V nekaterih kra-
jih Abesinije uspeva tudi kava.

Kmetje so v splošnem zelo skrom-
ni. Dobra zemlja jih hrani tako, da
nikdo ne strada. Oblačijo se pa skoro
vse leto enako: bombažna srajca in
hlače, spodaj pripete, da izgledajo ka-
kor nekake jahalne hlače. Zadej so
široke, da se ne pretirajo, če se sklo-
ni pri delu. Mesto suknje nosi bom-
bažno togo. Hodijo bosi in brez po-
krivala. To je vse. Ženske nosijo oble-
ko iz grobe tkanine, ki je v pasu pre-
vezana. Le za praznične dni ovije
Abesinec šal okrog vratu ali ga vrže
okrog hrbta. Uradniki in trgovci se
pokrivajo z volneno kapo, mak ime-
novano.

Obleka Abesincev je zelo enostav-
na. Moški nosi bele bombažne hlače,
zelo prostorno sešite, posebno na zad-
nji strani, da se lahko pri delu povolj-
no giblje in da pri pripogibanju ne
počijo. Navzdol se hlače zožavajo in
se zapenjajo ali s kaveljčkom ali s
knoflico. Podobne so nekako našim
jezdinim hlačam. Okrog pasu si moški
ovijajo nekoliko metrov dolg kos
bombaževine. Mesto suknje nosijo to-
go iz bombaževine, a na nji »šamo«
(nekak šal).

(Dalje sledi.)

Sprejem gojencev v Vojno obrtno šolo zavoda Obiličevu.

V »Službenih novinah« ze dne 28. ju-
lija t. l. je objavljen konkurs za sprejem
40 gojencev v I. razred Vojno obrtno šo-
le (Vojno zanatlijske šole) V. odd. Voj-
no tehničnega zavoda v Obiličevu —
Kruševcu. Kandidati, ki želijo biti spre-
jeti, naj vložijo prošnje na omenjeni za-
vod najkasneje do 10. avgusta t. l. Proš-
nje naj glasijo sledeče: »Na osnovi kon-
kursa uprave V. oddelka Vojno tehnič-
nega zavoda broj 15791 z dne 20. juli-
ja 1936 prosim, da se me sprejme za go-
jenca Vojno obrtne šole V. oddelka Voj-
no tehničnega zavoda.

Prošnji prilagam kot je v konkursu
določeno sledeče priloge:

1. Dokaz o državljanstvu, (domovin-
ski list);
2. rojstni in krstni list;
3. šolsko spričevalo;
4. navedeno spričevalo;
5. privoljenje starišev (varuha);
6. pismeno obvezo, da pristanem na
vse pogoje in posledice, predpisane z
uredbo o Vojno tehnični šoli, kakor tudi
na izpolniteve in dopolnitve uredbe, ka-
tere bodo nastopile;
7. zdravniško spričevalo;
8. uverjenje o imovinskem stanju.

Sklicem se pri tem na § 35. invalid-
skega zakona, po katerem imam kot sin
vojne invalida (vdove) prvenstveno
pravo do sprejema.

Prosim, da se mi izda brezplačna vo-
zovnica potom vojnega
okruga od do Kruševca.

Konkuriram iz teritorija
vojnega okruga, a moj pristojni vojni
okrug je

Nato sledi datum in kraj, kjer prosi-
lec stanuje, ime, očetovo ime in priimek,

poklic, bivališče in ulica, hiš. številka,
občina, srez, banovina, zadnja pošta.

Prošnja mora biti kolkovana s kol-
kom Din 5. — in naslovljena na Uprav-
nika Vojno-obrtne šole V. oddelka Voj-
no-tehničnega zavoda Obiličevu — Kru-
ševac.

Dokumenti, ki se priložijo prošnji,
morajo biti izdani v tekočem letu. Pla-
čila takse ni nihče oproščen. Prošnji
morejo fantje letnikov 1921 do vstevši
letnika 1924 in ki so najmanj s prav do-
brim uspehom končali osnovno šolo ali
z dobrim uspehom kakšen razred sred-
nje ali meščanske šole, kar je dokazati
s spričevalom.

Kandidati, ki bodo izbrani, bodo po-
zvani da pridejo v šolo in bodo dobili
od Vojnih okrogov brezplačno vozovni-
co. Oni kandidati, ki bodo sprejeti in
spoznani na zdravniškem pregledu kot
spodobne, bodo polagali sprejemni izpit
iz računstva in srbohrvatskega jezika,
po programu, ki velja za IV. razred
osnovne šole. Kandidatje, ki so položili
nižji tečajni izpit srednje šole in ki odgo-
varjajo zdravstvenim in ostalim pogo-
jem, se bodo sprejeli prvenstveno in
brez polaganja sprejemnega izpita.

Vojna muzička šola v Vršču

je razpisala za prihodnjo šolsko leto
1936/37, da sprejme 50 učencev.

Vsak, ki hoče biti sprejet v vojno
muzičko šolo, ne sme biti mlajši pod
14 in ne starejši nad 16 let.

Izvršiti mora najmanj 4 razrede
osnovne šole.

Učna doba traja 6 let. Učenec se
pa mora obvezati, da bo potem, ko bo
izvršil to šolo, teh 6 let, še 12 let slu-
žil pri vojaški muziki.

Prošnja, ki jo mora učenec napisati
lastnoročno, se glasi:

Gospodu

KOMANDANTU VOJNE MUZICKE

SKOLE

v Vršču.

Podpisani prosim, da se me sprej-
me za gojenca vojne muzičke šole.
Obvezujem se, da se bom držal vseh
sedanjih predpisov in tistih predpisov,
ki bi se v teku šolanja eventualno
v to naredbo naknadno vnesli. V voj-
ni muziki hočem odslužiti 2 kratno do-
bo, ki sem jo prevedel kot gojenec
šole, pa najsibo, da se v muziko od-
rejam kot izkušeni gojenec za godbe-
nika, ali kakor neizkušeni gojenec.

..... dne 1936.

Ta prošnja se kolkuje s 5 Din in
20 Din.

Oče učenca pa mora podati pismeno
obvezo, ki se glasi:

OBAVEZA.

Podpisani (ime, priimek, dan in
kraj bivališča) se s tem obvezem, da
poravnam vso škodo, ki bi jo povzro-
čil moj sin (ime sina) v zavodu mu-
zičke šole v Vršču, kakor to pred-
pisuje § 1. razpisa.

..... dne 1936.

Kolekovati jo mora s kolekom
20 Din, podpis pa mora biti sodnijsko
ali od občine overovljen. Overovitev,
(legalizacija) se plača s kolkom 10 Din.

Potem mora oče dati pismeno do-
voljenje, da dovoljuje, da sin vstopi v
vojno muzičko šolo.

Ta listina se glasi:

DOVOLJENJE.

Podpisani (ime in priimek itd.) do-
voljujem, da moj sin (ime sina) gre v
vojno muzičko šolo v Vršču.

..... dne 1936.

Istotako kolekovati z 20 Din in pod-
pis overoviti, taksa 10 Din.

Dobro je priložiti tudi overovljeni
prepis rešenja invalidskega suda, da se
vidi, da je sin res sin invalida.

Zraven prošnje je priložiti »Domov-
movnico« (taksa 20 Din), »Krstni list«
(taksa 10 Din), »Šolsko izpričevalo« (v
izvirniku ali z overovljenim prepisom).

Vložiti je prošnjo najpozneje do 15.
oktobra 1936, učenci pa se sprejmejo
s 1. novembrom 1936.

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgo-
vorni urednik: Matej Jevak, Miklošičeva
cesta št. 13. Tiska tiskarna »Slovenija« v
Ljubljani, predstavnik Albert Kolman.